

Mätäjärven vanhan kaatopaikan tarkkailusuunnitelma / lausunto Lupa- ja valvontavirastolle

Ympäristöterveysjaosto 19.03.2026
437/11.05.02.02/2026

Valmistelu ja lisätiedot
terveydensuojelusuunnittelija Hanna Sívén
etunimi.sukunimi@porvoo.fi

Lupa- ja valvontavirasto pyytää lausuntoa koskien Mätäjärven vanhan kaatopaikan tarkkailusuunnitelman päivitystä 02/2026. Lausunto pyydetään toimittamaan Lupa- ja valvontaviraston kirjaamoon: kirjaamo@lvv.fi 17.3.2026 mennessä, mutta lausunnot on pyydetty ja saatu lisää aikaa 23.3.2026 asti. Aineistoa löytyy osoitteesta www.lvv.fi

Mätäjärven vanha kaatopaikka sijaitsee Porvoossa Näsinmäen hautausmaan pohjois-/luoteispuolella, Vanhan Helsingintien varrella, sen molemmilla puolin. Mätäjärven kaatopaikka on ollut Porvoon pääkaatopaikka 1950-60-luvuilla. Kunnostettavalla alueella on toiminut 1960-luvun alkuun asti ajoneuvojen käsittelyyn erikoistunut romuliike. Kohdealueella on toiminut 1950-luvulle asti myös öljyvarasto, jonka tiloissa on säilytetty erilaisia öljytuotteita. Ennen kaatopaikkatoimintaa alueella on ollut sorakuoppa ja pieni savipohjainen lammikko (Mätäjärvi). Kaatopaikkatoiminnan päätyttyä alue on peitetty ohuella maakerroksella.

Kaatopaikan suunnittelualueen kokonaispinta-ala on n. 3,6 ha ja erityyppisten jätetäyttöjen tilavuudeksi on arvioitu n. 150 000 m³ktr. Mätäjärven alue koostuu Vanhan Helsingintien pohjoispuoleisesta vanhasta soranottoalueesta (alue A) sekä tien eteläpuoleisesta vanhasta harjupainanteesta (alue B). Molemmat alueet on täytetty erityyppisin täyttö- ja jätejakein. Lisäksi molempien alueiden ympärillä on "lievealueita" (Alueet C, D, E), joilla jätteellisyyttä on todettu vähemmän. Pinnanmuodoiltaan alue on suhteellisen tasainen, mutta viettää vähän pääsääntöisesti koilliseen, kohti Porvoonjokea.

Kaatopaikka sijaitsee I luokan pohjavesialueella (0161251A - Porvoo). Samalla valuma-alueella toimii Linnamäen vedenottamo, joka toimii Porvoon kaupungin varavedenottamona. Pohjaveden pinnankorkeus alueella on n. tasolla +0,5.

Lähin asuin-/yrityskäytössä oleva rakennus sijaitsee kaatopaikasta noin 30 metriä pohjoiseen. Lisäksi noin 100 ja 150 metriä pohjoiseen, noin 150 metriä ja 250 metriä luoteeseen ja noin 100 metriä länteen on myös lähinnä kaatopaikkaa olevia asuinrakennuksia. Eteläosaltaan kaatopaikka rajautuu rinteeseen päällä olevaan hautausmaa-alueeseen. Ortodoksikirkko sijaitsee noin 250 metrin etäisyydellä kaatopaikasta lounaaseen ja vanhusten palvelutalo noin 200 metriä länteen.

Lupa-alueella ei ole todettu varsinaisia pintavesiä. Lähin merkittävä luontainen pintavesi on noin 250 metriä kaatopaikan koillis-/itäpuolella sijaitseva Porvoonjoki. Pintavesien laatu on tavanomainen, eikä selvää kaatopaikan vaikutusta ole nähtävissä.

Kaatopaikan kunnostussuunnittelu

Kaatopaikan ja sen ympäristön tilaa on selvitetty useilla tutkimuksilla, joiden perusteella on vuonna 2012 laadittu perustilaselvitys. Perustilaselvityksessä on todettu, että kaatopaikan jätetäytöstä aiheutuu kuormitusta alueen pohjaveteen. Pohjaveteen aiheutuvan kuormituksen ja siitä aiheutuvan pohjaveden laadun heikentymisriskin vuoksi suositeltiin kaatopaikan kunnostamista.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on antanut ympäristölupapäätöksen Mätäjärven kaatopaikan kunnostamisesta (ESAVI/2341/2017). Kaatopaikalle laadittiin kunnostussuunnitelma, jossa esitetään kunnostuksen aikainen tarkkailu sekä alustava esitys kunnostuksen jälkeisestä tarkkailusta. Alkuperäinen tarkkailusuunnitelma tehtiin 27.2.2017. Päivitetty tarkkailusuunnitelma ((Porvoon kaupunki, Mätäjärven kaatopaikka, tarkkailusuunnitelma, Ramboll Finland Oy, 1.4.2020) esitettiin täydennyksenä kunnostuksen yleissuunnitelmaan ja ympäristölupahakemukseen.

Tarkkailun tavoitteena on valvoa ja tarvittaessa ehkäistä Mätäjärven kaatopaikan kunnostuksen aikana ja sen jälkeen tapahtuvaa ympäristön kuormitusta. Tarkkailuun sisältyy ympäristöhaittojen (mm. pölyjä ja haju), vesien, kaatopaikkakaasujen, veden pinnankorkeuden, pohja- ja orsiveden sekä viemäroittävien vesien tarkkailua. Pohja- ja orsiveden pinnankorkeuksia on seurattu kaikista toiminnassa olevista havaintoputkista. Kunnostuksen jälkeen tarkkailun tarkoitus on myös eristerakenteiden toimivuuden varmistus.

Kaatopaikan kunnostus ja töiden aikainen tarkkailu

Mätäjärven vanhan kaatopaikan alueella (alueet B ja D) tehtiin Etelä-Suomen aluehallintoviraston antaman ympäristölupapäätöksen (ESAVI/2341/2017) mukaisia kaatopaikan kunnostus- ja sulkutöitä kesäkuu–lokakuu 2025 välisenä aikana. Alueella tehdyt toimenpiteet on kuvattu kunnostuksen koontiraportissa: ”Pirkanmaan ELY-keskus, Porvoon kaupunki, Mätäjärven kaatopaikan alueet B ja D, Kunnostuksen koontiraportti, Ramboll Finland Oy, 9.12.2025”.

Kunnostushankkeen tarkoituksena on kohteen haitallisten ympäristö- ja terveysriskien poistaminen. Kaatopaikka-alueen pilaantuneet maamassat poistetaan ja toimitetaan asianmukaiseen käsittelyyn. Alueelle rakennetaan tiivis pintarakenne ja kunnostettava alue maisemoidaan puistoalueeksi. Alue B kunnostettiin pintaeristerakenteilla sekä eteläreunan pystyeristeseinällä ja alue D massanvaihdoilla. Lisäksi alueelle B rakennettiin suotovesien johtamiseen salaojat, jätevesipumppaamo ja paineviemäri. Eristerakenteen yläpuolisille kuivatusvesille rakennettiin hulevesiallas, josta vedet johdetaan Vanhan Helsingintien hulevesiviemäriin, joka purkaa Porvoonjokeen.

Alueen haitta-ainepitoisuudet ovat orgaanisten aineiden, metallien, öljyhiilivetyjen ja PAH-yhdisteiden osalta todettu usean tutkimuspisteen osalta ylittävän ylemmän ohjearvon (VNa214/2007). Kuparin, sinkin ja lyijyn pitoisuudet ylittävät muutamassa tutkimuspisteessä myös viitteellisen vaarallisen jätteen raja-arvon (VNa214/2007).

Toimenpiteitä ei kohdistettu alueille A, E ja F vaan ne tullaan tekemään myöhemmissä vaiheissa. Kohteessa vuonna 2025 tehtyjä kunnostustöitä edeltävää ja kunnostuksen aikaista ympäristötarkkailua sekä jälkitarkkailua on tehty voimassa olevan tarkkailusuunnitelman (Porvoon kaupunki, Mätäjärven kaatopaikka, tarkkailusuunnitelma, Ramboll Finland Oy, 1.4.2020) mukaisesti. Tarkkailusuunnitelmassa on esitetty, että kunnostustöiden tarkkailusuunnitelma päivitetään vastaamaan tarpeita alueen nykytilan seurannasta.

Tämä Mätäjärven vanhan kaatopaikan tarkkailuohjelman päivitys (02/2026) käsittää lupa-alueen jälkitarkkailun sekä alueiden A, E ja F kunnostuksen aikaisen tarkkailun. Kunnostustöiden jälkeen tarkkailuohjelma päivitetään vastaamaan koko Mätäjärven kaatopaikan lupa-aluetta. Alueiden A, E ja F kunnostustöiden arvioitu aloitus on keväällä 2027.

Kunnostussuunnitelman mukaan kunnostuksen aikana työmaalle nimetään vastuullinen henkilö, joka tarkkailee aistinvaraisesti työmaan mahdollisia ympäristövaikutuksia. Havainnot kirjataan työmaapäiväkirjaan. Havaintojen perusteella ryhdytään tarvittaessa toimenpiteisiin ympäristövaikutusten vähentämiseksi.

Kunnostuksen aikana pohjaveden pinnankorkeudet mitataan kerran kuukaudessa kaikista A, E ja F-alueilla sijaitsevista toiminnassa olevista pohjaveden tarkkailuputkista.

Kunnostuksen aikainen pohjaveden laadun tarkkailu suoritetaan ensisijaisesti olemassa olevista tarkkailuputkista. Kunnostuksen edetessä asennetaan uusia putkia tarpeen mukaan esim. vanhojen putkien tuhoutuessa. Uusien putkien sijoittelussa pyritään huomioimaan tuleva rakentaminen siten, että asennettavat putket ovat käyttökelpoisia mahdollisimman pitkään, myös lopullisessa jälkitarkkailuvaiheessa.

Pilaantumattomat sade- ja sulamisvedet kerätään hallitusti alueelle A sijoitettavaan laskeutusaltaaseen, josta vedet johdetaan hulevesiviemärin kautta Porvoonjokeen. Laskeutusaltaasta otetaan 3 kk välein näytteet.

Kaatopaikkakaasujen pitoisuudet mitataan alueella A sijaitsevista huokoskaasun havaintoputkista. Mittaukset tehdään monikaasumittarilla, joka mittaa vähintään metaanin, hapen, hiilidioksidin sekä rikki- ja syaanivedyn pitoisuudet.

Jälkitarkkailu

Jälkitarkkailussa kunnostustöiden päätyttyä orsiveden pinnankorkeutta seurataan alueella B sijaitsevista orsiputkista sekä kunnostustöiden aikana asennetusta orsivesiputkesta. Lisäksi pinnankorkeus mitataan alueella C sijaitsevasta orsivesiputkesta. Mittaukset tehdään kahden kuukauden välein ensimmäisen puolen vuoden ajan kunnostuksen päättymisestä ja tämän jälkeen kolmen kuukauden välein. Muista tarkkailuputkista mitataan pinnankorkeudet orsi- ja pohjavesitarkkailun yhteydessä. Orsivesiputkien pinnankorkeusmittausten tulosten perusteella tarkkaillaan pystyeristysseinän toimivuutta. Mittaukset tehdään muun pinnankorkeuksien tarkkailun yhteydessä sitä vastaavalla näytteenottotiheydellä.

Pohja- ja orsiveden laatua tarkkaillaan kaksi kertaa vuodessa tehtävällä näytteenotolla. Suositellut näytteenottoajankohdat ovat kevät ja syksy. Näytteenoton yhteydessä mitataan vedenpinnan korkeus sekä lämpötila. Näytteistä arvioidaan aistinvaraisesti ulkonäkö (väri, sameus) ja haju. Näytteistä tehdään seuraavat analyysit: pH, väri, sameus, kiintoaine, sähkönjohtavuus, happipitoisuus, alkaliniteetti, typen kokonaispitoisuus, ammonium- ja nitraattityppi, sulfaatti, kloridi, CODMn, TOC, VOC-yhdisteet, öljyhiilivedyt (C10-C40), PAH-yhdisteet, metallit ja liukoiset pitoisuudet (Al, As, Ba, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Sb, V, Zn, Fe ja Mn).

Kuivatuskerroksen vedenlaatua tarkkaillaan B-alueella sijaitsevasta hulevesipainanteesta otettavilla vesinäytteillä. Tarkkailua tehdään 2 kertaa vuodessa, keväisin ja syksyisin tehtävän orsi- ja pohjaveden laadun tarkkailunäytteenoton yhteydessä, mikäli hulevesipainanteissa on kyseisinä ajankohtina vettä. Näytteistä arvioidaan aistinvaraisesti ulkonäkö (väri, sameus) ja haju. Näytteistä tehdään seuraavat analyysit: pH, kiintoaine, sähkönjohtavuus, typen kokonaispitoisuus, sulfaatti, kloridi ja CODMn.

Viemäroitävien vesien tarkkailua tehdään kunnostustöiden päätyttyä kuukauden välein ensimmäisen vuoden ajan. Tämän jälkeen näytteet otetaan 3 kuukauden välein. Vesimäärätiedot raportointia varten saadaan Porvoon veden pumppaamotietojen perusteella.

Viemäriin johdettavien vesien laatua seurataan Porvoon veden viemärintiluvan ehtojen mukaisesti: pH, metallit, kokonaispitoisuudet (As, Ag, Hg, Cd, Cr, Cu, Pb, Ni, Zn, Ti, Mg, Se), sulfaatti, sulfiitti, sulfidi, kokonaissyaniidi, öljyhiilivedyt (C10-C40), VOC-yhdisteet (sisältäen BTEX-yhdisteet ja oksygenaattit sekä TVOC), PAH-yhdisteet, typi (kokonaispitoisuus,) fosfori (kokonaispitoisuus) ja kiintoaine. Näistä kolme viimeisintä päivitettiin tarkkailusuunnitelmaan.

Kunnostetulla alueella ei sijaitse huokoskaasun havaintoputkia. Kaatopaikkakaasujen tarkkailussa hyödynnetään B-alueen kaasunpurkurakenteita. Kaatopaikkakaasujen pitoisuudet mitataan monikaasumittarilla.

Alueen pinnan kunto, mahdolliset painumat yms., kasvillisuus, tasausaltaiden kunto, pumppaamon ja suotovesien kuivatusjärjestelmän kunto, purkuojien kunto tarkistetaan silmämääräisesti kerran vuodessa. Tehdyt havainnot ja mahdolliset korjaustarpeet esitetään vuositarkkailuraportissa.

Mätäjärven entisen kaatopaikan tarkkailuohjelmaa päivitetään tarpeen mukaan kunnostusvaiheiden valmistuessa. Päivitetyissä ohjelmissa määritetään tarkkailupisteiden tarkat sijainnit kunnostusvaiheittain. Päivitetty suunnitelma toimitetaan hyväksyttäväksi Uudenmaan ELY-keskukselle ja tiedoksi Porvoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Porvoon vedelle.

Tarkkailua jatketaan esitetyllä tiheydellä kolmen vuoden ajan kunnostuksen päättymisen jälkeen. Kolmannen tarkkailuvuoden vuosiraportin yhteydessä arvioidaan jatkotarkkailun tarve ja esitetään tarvittaessa muutokset tarkkailusuunnitelmaan.

Tarkkailun tavoitteena on seurata ympäristön tilaa ja siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia B ja D-alueiden kunnostuksen jälkeen sekä alueiden A, E ja F kunnostuksen aikana sekä kunnostuksen jälkeen. Jälkitarkkailuun kuuluvat alueen vesien ja kaatopaikkakaasujen lisäksi eristerakenteiden toimivuuden tarkkailu. Kunnostuksen aikaisessa tarkkailussa seurataan näiden lisäksi sade- ja sulamisvesien laatua.

Viemäroitävien vesien tarkkailua on tehty kuukausittain Porvoon veden antaman viemärintiluvan lupaehtojen mukaisesti. Ensimmäinen näytteenotto tehtiin ennen D-alueen massanvaihdon kaivutöiden aloitusta toukokuussa 2025. Näytteet on otettu käsittelystä vedestä ennen viemärintiä.

Tarkkailun tulokset ja raportointi

Jokaisen näytteenottokierroksen tulokset toimitetaan Lupa- ja valvontavirastolle, Porvoon kaupungille sekä Porvoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Viemäroidyn veden tulokset toimitetaan Porvoon vedelle sekä Porvoon kaupungille. Tulokset toimitetaan kuukauden kuluessa niiden valmistumisesta.

Tarkkailun tuloksista laaditaan raportti kerran vuodessa tarkkailua seuraavan vuoden helmikuun loppuun mennessä. Raportti toimitetaan tiedoksi Lupa- ja valvontavirastolle ja Porvoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Porvoon vedelle.

Kolmen vuoden välein tehdään erillinen selvitys veden ja kaatopaikan poistokaasujen laaduissa tapahtuneista muutoksista, joka esitetään vuosiraportin erillisenä liitteenä.

Mikäli haitta-aineiden pitoisuuksissa havaitaan äkillisiä merkittäviä muutoksia, ilmoitetaan siitä viipymättä Lupa- ja valvontavirastolle, Porvoon kaupungille, Porvoon kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle sekä Porvoon vedelle (viemäroitävät vedet).

Ympäristöterveydenhuollon päällikkö

Ympäristöterveysjaosto toteaa, että tarkkailuohjelman päivitys on kattava, eikä ympäristöterveysjaostolla ei ole asiasta huomautettavaa.

Pykälä tarkastetaan heti.